

„Edinost“

z njo enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnem brez priložene naročnine se oprava ni ostra.

Če tobakarnah v Trstu se prodajajo poimenovane številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nepravilni dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upravništvo. Naročnino in oglašje je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molina piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Po obisku v Gdansk.

I.

Še ni dobro odplula ladja carja Niko-
sija II. od pobrezja Gdanskega, že je gnalo
Viljela II., da se je izjavil o pomenu ravno
zvršenega dogodka, ko sta se ruski vladar
pa on sešla pri Gdanku. Od radosti je za-
gotovil Viljela II., da obli, evropski mir je
tudi nadalje zagotovljen za več dobo, in to
vsled dogovora med obema vladarjema naj-
večih evropskih velesil. Cesar Viljela II. se
je kar oddahnil od teže, ki ga je tlačila
poprej.

Iz te izjave moremo posneti vsaj toliko,
da do obiska pri Gdanku je bilo evropsko
položnje gledé na mir negotovo, in to kljub
ravnovesju, katero vzdržuje z jedne strani
trozveza, z druge pa Rusija združena s Fran-
cijo. Jednako moremo soditi, da ne tu, ne
tam niso na odločilnih mestih še pripravljeni
dovolj, da bi izvršili že davno gojene namere.
O Nemčiji je znano, da si še le pripravlja
mornarico prve vrste in da si bo še le zi-
dala glavni vodotok, ki bo tudi v strate-
gičnem pogledu silno važnega pomena za
Nemčijo. Tudi je v Nemčiji mnogo takega,
kar bi obteževalo kako večjo vojno. Država
sama se je že silno zadovolžila ne le radi ek-
spedije v Kitaj, temveč tudi radi vsega
tega, s čemer se pripravlja za velike vojne.

V Nemčiji je vsled raznih znatnih in-
dustrijskih in finančnih polomov tudi znatna
občegospodarska kriza. Ona potrebuje kapi-
talistični denar doma bolj, nego drugih let,
in če govorijo sedaj, da nemški bankirji dajo
ravno sedaj več posojilo Rusiji, zgodi se to
le vsled tega, da je Nemčija zopet dosegla
poprejšnje prijateljstvo z Rusijo, in da
je Evropa za več let odslej brez strahu
pred večjo vojno, kakor se je izjavil ravno
Viljela II.

Vse to, kakor se je Viljela II. trudil
za novo sprijaznjenje z Rusijo, in kakor so
pisali velikonemški listi pred odhodom carja
Nikolaja II. k nemškemu morskemu pobrezju,
dokazuje, kakó so se bili ohladili odnošaji
med Rusijo in Nemčijo. Vrhu tega je obja-
vila nemška vlada še carinski tarif, ki bi,
ako bi ostal, zadel najbolj rusko žito. Nav-
skrižja so bila že velika, in dokaz spretnosti
nemške diplomacije je, ako so se povrnili
poprejšnji odnošaji. Zajedno pa dokazuje novo
sporazumljenje med Nemčijo in Rusijo, da
tudi poslednja želi miru, in da tudi ona ima
opraviti dovolj na znotraj in na dosedanem
tiru zunanje politike.

Vsled razgovora pri Gdanku morejo
tudi druge večje in manjše države v Evropi
mirnejše pretresati notranja in zunanja svoja
vprašanja in postopati, jednako Nemčiji pa
Rusiji, v smislu povspesevanja tistih inte-
resov, ki se dajo dosežati brez vojnega odlo-
čevanja.

Vprašanje pa nastaja, ali je Slovanstvu
na korist, da je Nemčija zopet na prejšnji
stopinji prijateljstva z Rusijo?

V obče se more trditi, da je nesreča
za Slovanstvo sploh, da Rusija tudi od
strani Nemčije potrebuje zagotovila miru.
Kajti Nemčija, oborožena še bolj tudi na
morju, bo še bolj neugodno vplivala na na-
daljnji razvoj Slovanstva, in če je že doslej
pritiskala tudi in posebno na Avstro-Ogrsko,
bo to nadaljevala odslej še z večim po-
gumom.

Seveda bo tudi Rusija skušala okrepiti
se na znotraj in na vse strani, kolikor bolj
so jo razmeroma oslabiljala velikanska gospo-
darska podjetja. Med temi svetovno pomen-
ljiva Sibirskaz železna proga. Vprašanje je le,
katera velesila se v naznanjeni mirovni dobi
pripravi v večih merah? Tista, kateri se to
posreči, bo skušala pozneje, da prehvapi druge

in doseže to, za kar se sedaj še ne čutijo
prigotovitvene. Zapadni Slovani se
morejo potolažiti tem, da Ru-
sija pozna dobro, kaj namerjajo
zapadne evropske države v bliži
bodočnosti, zlasti pa Nemčija.
Velikonemški programi se pre-
sojujajo že davno tudi na Ru-
škem, in Rusija ne išče velikih finančnih
sredstev, da bi jih zapravljala, temveč, da bi
s povečano silo razvijala svoje kulturne moči,
a tudi svojo orožno moč. Rusija pozna že
svoje prave in neprave prijatelje, in če je v
prejšnjih dobah hodila v ogenj za druge, si
je ohranila spomin o opeklinah v tem ognju.
Da se je Nemčija povzdignila do današnje
svetovne veljave, je posledica napak ruske
diplomacije, a tudi avstrijske. Vsled svojih
napak je Rusija dobila veliko sosedko veli-
konemsko. S to računi sedaj, in v Rusiji so
veliki politiki tega mišljenja, da je treba
prijaznih odnošajev med Rusijo in Nemčijo.
Tako delajo in tako je treba umeti tudi se-
danji obisk v Gdanku.

Iz deželnege zbora istrskega.

Za pravo ribarenja v davčni občini Škofije.

Poslanci Kompare in tovariši so stavili
nastopno interpelacijo:

Pred nedavnimi časi še imela je davčna
občina Škofije pravo ribarenja (il diritto
di pesca) v Valleoltri. Sedaj pa poteguje —
kakor je obče mnenje — najemnino ribolova
(affetto di pesca) občina Koper oziroma dež.
odbor.

Obzirom na to podpisani vprašajo: Ali
je res, da pravo ribarenja ne pripada več
dotični občini Škofije (3 frakcije)? in če ne
pripada Škofijam, komu sploh pripada? Kako
je to, da bi Škofije zgubile to pravo, in kdo
je kriv, če se je to zgodilo?

Za napravo vodnjaka v Škofiji srednji.

Isti poslanci so stavili nastopno interpe-
lacijo:

Leta 1897. prosili so občinarji Škofije
srednje potom občinskega urada v Miljah de-
želni odbor podpore za popravo oziroma na-
pravo vodnjaka. Občinski zbor je opravičeno
prošnjo podprl in govorilo se je, da je de-
želni odbor zagotovil for. 200 podpore za
napravo vodnjaka. Občinarjem-prosilecem pa
še danes ni nič znanega o tej podpori, in po-
trebne vode jim še vedno manjka. Sedanji
župan v Miljah je sicer leta 1900 potrosil 58
gl. za popravo vodnjaka. S to malo potrošeno
svotico je župan, mesto da popravi dosedanji
vodnjak, istega pokvaril tako, da sedaj ne
odgovarja potrebščinam občanov, ne z ozirom
na kvantiteto, ne z ozirom na kvaliteto vode.
Poprava je začela že razpadati; škoduje pa
to vodi toliko, da je skraj nepitna in
preti nevarnost, da občani ostanejo brez vode.
Občani so se v tej stvari obrnili večkrat do
župana; ker pa isti na vse prošnje ostaja
gluh, vprašajo podpisani:

1. Ali je deželni odbor res naklonil pod-
poro za napravo vodnjaka na Škofiji srednji
— in če je dovolil, kako svoto je odkazal?

2. Ali je deželni odbor pripravljen ukre-
niti potrebne korake, da miljski župan vsaj
dosedanji vodnjak postavi v dobro stanje?

Politični pregled.

V TRSTU, dne 20. septembra 1901

Deželni zbor istrski. V večerajšnji
seji deželnege zbora istrskega so bili navzoči
gg. poslanci Kompare, Kozulić, Mandić, dr.
Dinko Trinajstić, dr. Mate Trinajstić, Spinčić
in dr. Stanger ter 19 poslancev večine.

Na galerijah so bili znani razgrajči:
nekaj italijanskih dijakov, znane dame in ne-
koliko otrok.

Čital in odobril se je zapisnik poslednje
seje. Predsednik je naznanil poslance, ki so
se opravičili radi odsotnosti (dr. Laginja).
Obvestil je zbornico, da je kondoliral kuriji
zaradi škofa Šterka, ni pa pozval zbornice
da bi — po starem običaju — vstala v znak
sožalja. O tem je bilo govora še pozneje
koncem pred zaključkom seje. (Pokojni mons.
Šterk pač ni bil kralj italijanski, niti pred-
sednik Zjedinenih držav; razven tega pa je
bil še ta pogrešek, da je bil Hrvat. Op.
stavca) Čitale so se resolucije glede podpor po
toči poškodovanim krajem ter so pozivali
vlado, da stavi na razpolago primerno svoto.
(Gospodje iz večine so se nekaj naučili od
manjšin. Zavzemajo se za po ujmah poškodo-
vane kraje, tudi za take, za katere so žepred-
nim mesecem prosili podpore naši poslanci,
n. pr. za Labor. Op. stavca.) Čitala se je in-
terpelacija poslanca Kompareta glede pravice
do ribištva občine Škofije ter interpelacija
poslanca Vidulicha glede neke ceste na
Čresu.

V debati o poročilu šolskega odseka o
računih penzijskega zaklada, je govoril prof.
Mandić hrvatski. Ponavljale so se običajne
scene. Komaj je nagovoril zbornico, začeli
sta galeriji ropotati, žvižgati, kašljati, razbi-
jati po klopih in drsati z nogami tako silno
da se je predsednik spomnil svoje dolžnosti
ter začel razlagati svojo nalogo, da skrbi za
»resnobo, mir, veličastvo in svobodo zbornice«.
Koliko ironija! Dal je sicer izprazniti drugo
galerijo, a fakini so napravili mal sprehod
ter se pridružili — gospodi na 1. galeriji.

Predsednik je skušal izprazniti tudi
»boljšo« galerijo, ki je žvižgaje in kričaje cito,
basta itd. odhajala. Prof. Mandić jim je za-
klical: fakini, mascalzoni! Cultura! Ko je
nastalo nekoliko miru, je prof. Mandić po-
dal izjavo, da bo manjšina, ker nima za-
upanja v deželni odbor in v e. kr. vlado, ki
ga vzdržuje, glasovala proti poročilu.

Poslanec Kompare je začel slovenski ter
je potem, češ, »da se ne bomo dolgo lovili«
(je zares divji lov s to fakinažo na galerijah)
— nadaljeval italijanski. Vprašal je, kaj je
s penzijo učitelja Leopolda Krapša, ki je
umrl v tržaški bolnišnici, kjer je kmalu po-
tem umrla tudi njegova soproga. Tej poslednji
v bolnišnici niso hoteli potrditi pobotnice in
zato ni vdobila mirovnine. Sedaj bi imela do
dotičnega zneska — nekaj nad 200 gl. —
pravice mlajša otroka. Govornik je vprašal,
kam naj se obrne, da izve, kaj je s to
penzijo?

V tem se je vrnilo občinstvo na galeriji.
O poročilu agrarne komisije se je oglašil zo-
pet posl. prof. Mandić ter je kritikoval
postopanje prejšnjega in sedanjega ravnatelja
poljedelskega zavoda, v katerem zavodu je
vse čisto italijansko, da-si bi imel ta zavod
služiti vsej deželi, v kateri je večina prebi-
valstva slovanska. Prvi, Hugues, je vedno
potoval, a samo po okrajih, kjer bivajo Ita-
lijani, kjer je pričakoval, da ga lepo sprej-
mejo; za slovenske okraje se ni brigal. O
drugem Cukovichu ali Kukoviću, ne vem
kako ga zovete, smo dosedaj slišali še le
malo; toda kar smo čuli, je tako, da ga mo-
ramo obsoditi. Pravijo, da on pozna svoj ma-
terinski jezik.

Posl. Spinčić: Boji se ga!

Prof. Mandić: Ali se ga ne poslužuje,
da ne bi tudi Slovani imeli kake koristi!

Že prej je bilo nastalo divjaško ropo-
tanje. Nekdo iz galerije je kričal govorniku:
molči! A ko je predsednik gospodo povabil
s: »prego signori«, da se odstranijo, upili so:
»semo in casa nostra«.

Prof. Mandić ni hotel nadaljevati, dokler
ni bila tudi boljša galerija prazna — ostale
so le dame. Ker so se pa bili gospoda zopet
vrnili v — cirkus in znova ropotali, je dejal
posl. Spinčić: Ali niso to komedije?! In
e. kr. vlada trpi take komedije že 17 let!
Posl. dr. Dinko Trinajstić pa je
konstatiral, da je to »bettola« a ne »ca-
mera«.

Posl. prof. Mandić je nadaljeval ter
navedel slučaj, kako so se leta 1899 občine
buzetske, ko jim je toča uničila vinograde,
obrnile do poljedelskega zavoda, da jih pouči,
kako naj obvežejo trte, da bodo prej rodile.
Odgovor tega divnega zavoda v takem strogo
gospodarskem vprašanju se je glasil, da naj
pošljejo italijanski prevod svoje prošnje, ali
pa da jo naj napišejo italijanski!

Zopet ropot. Prof. Mandić je po ita-
lijanski zaklical predsedniku: Samo pod Va-
šim predsedništvom se morejo goditi take —
svinjarije, gospod komendant! kar je gosp.
Campitelli mirno vtaknil v žep!

Zopet žvižganje in neopisljivo razbijanje,
kašelj, drsanje z nogami itd. Posl. dr. Mate
Trinajstić: Ako predsednik ni v stanju,
da bi zabranil, da se dela nasilje nad zbor-
nico, ako tega ne more zaprečiti predsednik,
morala bi to storiti e. kr. vlada. Tudi
posl. dr. Stanger je konstatiral, da poče-
njanje v tej zbornici spada pod kazenski
zakon.

Predsednik ga je brzo zavrnil, da on —
Stanger — nima besede!

Prof. Mandić je nadaljeval ter govoril
o poljedelski šoli, v kateri se dečki ob de-
želnih podporah uče gospodarstva. Toda prvi
pogoj, da kdo dobi podporo, je ta, da je
Italijan. Slovani so torej eo ipso izključeni iz
te šole, ker ne morejo dobiti podpore, niti
slediti pouku, ki je izključno italijanski.

Zadnjega leta je bilo v tej šoli 7 —
reci sedem — učencev, kar pač najbolje do-
kazuje, kakšen optimist je referent agrarnega
odseka, ko je govoril o vspehih tega zavoda.
Zavod služi samo poreškemu okraju, oziroma
gospodi v Poreču.

V tem je moral predsednik zopet izpra-
zniti galerijo.

Prof. Mandić je reasumiral razloge, iz
katerih bo manjšina glasovala proti računu
agrarnega zavoda za leto 1900.

(Zvršetak pride.)

**Deželnozborske volitve na Kranj-
skem.** Včeraj so meščani in tržani stopali k
volilni žari. Bilo je izvoljenih devet na-
rodno-naprednih poslancev, 1 Nemece (v Ko-
čevju) in 1 konservativce, to je dekan Arko
za mesto Idrija. A ta še le na ožji volitvi.
Na prvotni volitvi je dobil narodno-napredni
kandidat dr. Majaron 127, dekan Arko 125 in
socijalist Rinaldo 33 gl. Poleg izvolitve dekana
Arkota sta važna momenta večerajšnjih voli-
tev velika večina obeh narodno-naprednih
kandidatov v Ljubljani (825 oziroma 801
proti 297 oziroma 279 glasov) soglasna izvo-
litev g. Fr. Arkota za skupino Postojna-
Vrhnika-Lož, dra. Tavčerjeva večina v do-
lenjskih mestih (380 proti 61) in pa tistih
37 glasov, ki jih je nemški kandidat za sku-
pino Kočevje-Ribnica dobil v Ribnici! To
nas je osupnilo. Ko je tako, da Kočevci ma-
jorizirajo Ribničane, pa naj bi ti poslednji
varovali svoje stališče vsaj s tem, da bi —
ostali doma.

Včeraj je volila tudi trgovinska in
obrtna zbornica v Ljubljani, ki je izvolila 2
pristaša narodno-napredne stranke. Včeraj
izvoljeni poslanci so torej:

Ivan Hribar, Peter Grasselli, Fr. Arko,
dr. Ivan Tavčar, dr. Andrej Ferjančič, Ciril
Pire, dekan Arko, Josip Kušar, Filip Zu-
pančič, dr. pl. Schöppel.

Deželni zbor goriški. Dne 17. t. m. imel je deželni zbor goriški svojo XV. sejo, pričetkom katere se je deželni glavar v top-
lih besedah spominjal umrlega grofa Frana
Coroninija. Nekoliko poročila smo morali od-
ložiti za jutri radi obilice gradiva.

**Kompromis v veleposestvu na Če-
skem.** O pogajanjih, ki so slednjič dovela
do kompromisa — kakor smo omenili že
včeraj — sti obe stranki sporazumno izdali
komuniké, iz katerega posnemamo: a) da
fidejkomisno veleposestvo ostane popolnoma
konservativcem; b) v nefidejkomisnem vele-
posestvu bodo imeli konservativci 33, libe-
ralci pa 21 mandatov; c) obe stranki pred-
ložiti takoj v prvi seji dež. zbora predlog za
spremembo volilnega reda za veleposestvo.
Temu predlogu v podlago bodi isti principi,
na katerih je bil zasnovan predlog poslancev
konservativnega veleposestva že v zadnjem
zasedanju deželnega zbora.

Gg. liberalni veleposestniki in plemen-
tari se ne kažejo baš v luči resnosti in do-
slednosti. Pred dobrim mesecem so odurno
odklonili predlog konservativcev (lex Buquoi),
sedaj pa se obvezujejo sami za nov predlog
na istih principih ter se v točki 3
silenjega kompromisa obvezujejo, tudi pri
drugih strankah delati na to, da bo ta pred-
log vsprejet.

Vsa peresa, ki so v službi g. minister-
skega predsednika, škripljejo v slavo g. Kör-
berja, češ: to je srečno nadaljevanje na politič-
nem, kar je g. Körber na Dunaju srečno začel
na gospodarskem polju. Kar čutijo se že notri v
vzduhu splošne spravljivosti. V šumečo časo
Körberjeve slave pa češki listi prav pridno
spuščajo kapljice pelina. Celó zmerni in skrajno
premisljeni »Hlas naroda« opominja konser-
vativno plemstvo, da je s tem kompromisom
zapravilo svoje odlično stališče, dočim »Na-
rodni listy« govore kar naravnost o sovražnem
činu proti narodu češkemu od strani vlade.
Tako utegne tudi biti. Kajti suh fakt je ta,
da se je sedaj število Nemcev v deželnem
zboru pomnožilo za 21 mandatov in se je
seveda v isti meri znižalo število onih po-
slancev — ako že konservativnih plemenita-
šev ne pristevamo k narodnim poslancem —,
ki niso proti Čehom! To je suh fakt. Kakor
smo rekli že včeraj: vsi eksperimenti Kör-
berjevi se gibljejo v eni in isti smeri: na
račun in škodo Slovanov. V Istri n. pr. je
tudi mešetarila vlada v to, da funkcionira
dež. zbor. A kako funkcionira? Kaj se godi
z našimi poslanci in z idejo pomirjenja prav
pred nosom vladnega zastopnika?! Tudi
tu morajo naši funkcioniranje deželnega
zbora plačevati s samozatajevanjem, ki je
že nadčloveško, ki sega daleč preko moralne
sile najblazjega človeka. G. Körber pa se
veseli funkcioniranja dež. zbora in si morda
celó domišlja, da se mu je tudi v naših kra-
jih posrečil korak do pomirjenja!

**Ruska carska dvojica Franco-
zkem.** Včeraj zjutraj so se carska dvojica,
predsednik Loubet in spremstvi odpeljali iz
Compiègnea v Reims. Izstopili so v Fresnois,
na postaji, ki so jo pridedili navlašč v ta na-
men. Od postaje so se odpeljali v kočijah do
prostora, kjer so se vršile vaje; tam so car
in ostalo vojaško spremstvo zajahali konje in
se v diru podali na grič, odkjer so opazo-
vali vaje, ki so se vršile na planjavi. Car se
je jako povoljno izrazil o izvrstnosti franco-
zkih čet in si dal razkazati neki nov top iz
tovarne Pouteaux. Po vajah je car odjahal v
grad Vitry in je bil medpotoma od ogromne
množice burno pozdravljan. V gradu je bil
»dejeuner«, po katerem sta predsednik in car
izrekla jako prišrčni napitnici. Po pred-
sednikovi napitnici je vojaška godba svirala
rusko himno, po carjevi napitnici pa marzi-
ljezo. Od tu so se vljudi s spremstvom od-
peljali v Rains, kjer jih je sprejel župan v
mestni hiši. Vladarji so si ogledali tudi stolno
cerkev v Reimsu in se potem povrnili v
Compiègne. Carica je na mnogih krajih fo-
tografirala, med drugim tudi cara, v času,
ko si je ogledoval top. Listi poročajo, da car
obišče tudi Pariz, vendar se o tej priliki ne
bodo vršile nikake slavnosti.

Vojna v južni Afriki. Buri posta-
jajo ofenzivnejši. Lord Kitchener brzojavlja,
da so bile tri stotnije pod poveljstvom ma-
jorja Groogha napadene od Burrov. Buri so
figurali, da se hočejo utaboriti na neki rav-
nini. Major Groogh se je podal na neki grič,
od kjer jih je mislil napasti; naenkrat pa so,
od spredaj in od strani, burske čete njega
napadle! Iste so bile poprej skrite. Angleži
so morali pobegniti; zgubili so 16 mrtvih,
med temi dva častnika; 5 častnikov in 150

mož pa so Buri ujeli. Groogh je z ostankom
svojih čet zbežal v Jagersfontein. Kitchener
brzojavlja dalje, da je tudi burski poveljnik
Smuts napadel angleško konjico pri Elandsri-
verpoort. Angleži so izgubili 23 mrtvih, med
temi 3 častnike; in 32 ranjenih, med temi 2
častnika. Brzojavka ne pravi pa, da-li so
zmagali Buri ali Angleži, iz česar se da
sklepati, da so gotovo zmagali Buri, ker, ako
bi bili zmagali Angleži, bil bi Kitchener
gotovo povedal to. Kitchener se je posvetoval
z Milnerjem glede proglašanja obsednega
stanja v vsej kapski koloniji, po kateri se je
že skoraj povsod pojavila ustaja. Afrikan-
derji pristopajo kar trumoma k burskim če-
tam. Sami angleški listi poročajo, da je po-
stopanje Angležev z ujetimi Buri nečloveško
in barbarično tako, da zgodovina ne pozna
sličnih slučajev.

Tržaške vesti.

**Pogreb blagopokojnega škofa And.
Mar. Šterka.** Naš narod se pripravlja povsod
da v lepem, imponantem številu izkaže zad-
njo čast svojemu ljubljenu škofu. Povsod
povprašujejo naši ljudje vseh stanov, ob ka-
teri uri bo pogreb in kod da se bo gibal?

Včeraj smo prinesli točen red slavnost-
nega žaljnega spreveda, danes pa dostavljamo
samo, naj se narod v soboto do 8. ure zbere
v svojih bratovščinah.

Zlasti velja to za slovensko Marijino
družbo in za bratovščino sv. Cirila in Me-
todija.

Zbirališče slovenske Marijine družbe bo
v šoli sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu,
zbirališče bratovščine sv. Cirila in Metodija
pa pred cerkvijo sv. Jakoba.

Povodom smrti škofa Šterka priha-
jajo ordinarijatu cele vrste izrazov sožalja.
Med onim, ki so kondolirali, so tudi: njeg.
veličanstvo cesar, papežev nuncij na Dunaju,
škofje Strossmayer, Stadler, Mahnič in Va-
lussi; kardinal Missia v Gorici itd.

Dvatisočletna kultura! V nekem la-
škem listu smo čitali včeraj, da je mestna
delegacija sklenila, da se na nikak na-
čin ne udeležijo pogrebnih slav-
nosti pokojnega škofa Šterka.
Mestna gospoda se je odločila torej do skraj-
nosti in zanesla je svojo srditost celo tja
preko groba: celo v oči gled smrti ne more
ugladiti svojega od strasti spakedranega lica.
Tudi ob grobu pokojnega škofa se mestna
delegacija ni mogla otresti sovraštva do škofa,
ki ni zagrešil družega, nego to, da je hotel
biti pravičen tudi proti večini vernikov v
svoji škofiji. Dalje jih res ni mogla zavesti
slepa strast. In taki ljudje, ki na tak način
gazijo čut pijetete, bijejo se neprenehoma na
prsa, povdarjaje svojo dvatisočletno kulturo!
Genij človeštva — zakrij si svoj obraz.

Venti secoli di civiltà latina!....
Pod tem naslovom piše »Trieste«: »Nepre-
stano imajo na ustnicah ta bobneči motto;
ali vsako toliko, ob vsaki priliki, se kažejo
nevredne istega; ga zatajujejo z neumnostjo
strasti in z nizkim sovražnim srdom. Sedaj
pa so kar naravnost izbrisali ta motto s čin-
nom, ki je prava negacija človeškega čustvo-
vanja in vsakega pravila, veljavnega za civi-
lizirano življenje.

Niso družega, nego najbolj živinski div-
jaki, iz vrsti kanibalov, ki prirejajo mrt-
vaški ples po glavah pobitih sovražnikov.
Temu nasprotno se vsi narodi, tudi oni, ka-
tere običujemo imenovati barbare, klanjajo
pred veličanstvom smrti. »Preko groba ne
sega sovražna jeza« — to je sentenca, to je
zakon, proti kateremu se ne pogrša, kdor
ima v duši le količkaj človeškega poštenja,
le količkaj uljudnosti. Naši pseudoliberalci,
upravitelji municipalnih stvari, ki se ponašajo
žnjo in jo zlorablja to isto pretvezno podedo-
vano latinsko kulturo — kakor kako pod-
žigalno »redstvo o gotovih prilikah« — pa se
kažejo raje sedaj od najodloznejše strani gori
omenjenih divjakov.

Ne zadovoljeni še po nasprotstvih, uprizo-
rjenih v imenu nekega krivega in lažnjivega
nacionalizma proti škofu monsignoru Šterku,
dokler je bil še živ, hočejo dati duška svoji
jezi in svojemu sovražstvu tudi proti krsti, ki
vsprejme truplo, katero smrt dela dvakrat
sveto. Zato so storili heroični sklep, da se ne
udeležijo pogreba, da tudi mestnemu zboru
pri sv. Justu, mestnim redarjem in gasil-
cem ne dovolje udeležbe.

Radi tega pa pogrebne časti monsignoru
škofu gotovo ne bodo manjše, kakor tudi
meščanstvo ne zamudi udeležiti se na dolžnem
tribatu udanosti in počaščenja. In to bo v
nov dokaz, da gospodje, ki gospodarijo v

palači, ne predstavljajo javnega menenja,
čustvovanja meščanstva, ampak predstavljajo
le svoje zoperno in nizko strankarstvo.

Na pogrebu bo figuriral jedini in sam
župan. Ako bi on moral predstavljati muni-
cipij in mestni svet, gotovo ne bi našel pra-
vega prostora; prvi mešan Sandrinelli, plem-
enit človek, vreden spoštovanja, bo smatran
tudi na pogrebu le kakor predstavitelj svojega
lastnega poštenja in čustvovanja prebivalstva
tržaškega, ki ima svojo moderno civilizacijo
in ne potrebuje one iz stoletij, ki so bila, s
katero se divjaki iz demagogi bahajo in jo
ob enem — prostituirajo.

Tako »Trieste«. Pravična obsodba in
zaslužena. Samo malega pojasnila bi prosili.
»Trieste« pravi, da ti profanatorji resničae
civilizacije ne predstavljajo javnega menenja.
Ali fakt obstoji vendar, da isti pro-
fanatorji gospodujejo v Trstu abso-
lutno že leta in leta. Tu je zdaj dvojno
možno: ali ti profanatorji vendar le repre-
zentujejo javno menenje, ker dobivajo od
njega glasove; ali pa je kdo drugi kriv, da
ostaja gospodstvo v rokah ljudi, ki so — po
svečani sodbi »Trieste«-a — slabši nego
barbari!! To je mučen dilemma, v katerega
nas je potisnil »Trieste« se svojo sentenco.
Naj nas izvoli rešiti iz te negotovosti s pri-
mernim pojasnilom!

Nikdar več! Da, nikdar več! To naj
si zapomnijo oni, ki danes z gnusnim fana-
tizmom mečejo kamenje na oder, na katerem
leži mrtvo truplo blagopokojnega vladike An-
dreja Marije Šterka! Oni, ki blatijo njegov
spomin, mesto da bi ga blagoslovljali! Oni,
ki ne spoštujejo veličanstva smrti in gazijo v
blato čut pijetete! Oni, ki v narodnem be-
snilu svojem odrekajo pokojnemu biskupu
ono, kar je človek že po zahtevi človeške ci-
vilizacije dolžan vsakemu sočloveku in kar
je tudi v običaju med omikanimi ljudmi vsega
sveta in kar je nad političnim nasprotstvom
in strankarsko strastjo! Oni, katerim so čut-
stva tako zbesnela, da pokojnemu dostojan-
stveniku odrekajo poslednjo čast! Da; oni naj
si zapomnijo, da nikdar več ne bodo imeli
škofa, čegar dobrotnost in milino srca bi
mogli tako izkoristiti in zlorabljati v svoje
strankarske namene, kakor so to mogli pod
pokojnim vladiko! Nikdar več! In je čisto
vse jedno: ali dobijo Slovana ali Italijana!
To zavest imamo mi! Zato naj nam verujejo,
da bomo mi hladni do dna duše razpravljali
vprašanje — imenovanja bodočega vladike!
Pred par leti še bi nas bilo to vprašanje
silno vznemirjalo in nam kratilo sen; danes
pa — se ne vznemirjamo!

Blagopokojni je bil — tega ne tajimo
— po narodnem čutu naš. Ali kakor cerkveni
dostojanstvenik je v svoji dobrotnosti in obzir-
nosti čisto šel preko meje v svojem prizda-
vanju, da bi tolažil italijanske — politikone.
Ne pravimo tega z namenom, da bi ob grobu
izrekli očitania, ampak da konstatujemo, da
je to pojav najgrše, najostudnejše nevhaležno-
sti, ako Italijani mečejo kamenje v grob po-
kojnega in ako mu odrekajo poslednjo čast,
in to ne le kakor osebe, ampak tudi kakor za-
stopniki oblasti....!

Nikdar več jim ne bo tako dobro, kakor
jim je bilo za vladikovanja Andreja Marije!
Pa naj le dobijo na škofovsko stolico trža-
ško-kopersko moža po svoji misli in svoji
želji! Na drugo stran tehtnice pa pade v tem
slučaju dejstvo, da dobimo mi slo-
bodno roko in da bomo mogli mi
vse drugače braniti svojo pravo
v cerkvi, nego smo smeli in ho-
teli za dobo vladikovanja blage
duše, ki je bil Andrej Marija
Šterk!

Krivoverski »Primorski list« se je
zopet začel zaganjati v katoliškega škofa
Drohobeekega, v sv. katoliško unijatsko cer-
kev in posebno v uboge tržaške slovenske
trpne. Stojimo ob odprtem grobu; zaradi
tega naj mirujejo boji tačas. Ko pa mine čas
našega žalovanja, povrnemo se na riemanjske
slavnosti, na izdajalske napade »Prim. lista«,
zlasti na njegovega pokrovitelja: goriškega
Viebinga.

Kako to?! Prejeli smo: »Iz vsega tega
ne pride nič dobrega«, tako se je menda iz-
razil, kakor trde razni poslušalec! Gospod
kapelan Košir namreč, ko je imel propoved
v cerkvi sv. Antona starega in ko je rekel,
da ni lepo, da naše ljudstvo zahaja k »Ar-
menom«, za kar da bodo dajali odgovor oni,
ki je zavajajo. Torej sedaj ni več niti lepo
zahajati k Armenom?! Pred nekoliko leti
bilo je pa drugače.

Trinajst ali štirinajst let je tega, ko sem

pohajal niži c. kr. gimnazij v Trstu. Takrat
je, če se ne motim, tudi gospod Košir
pohajal, ali viši gimnazij. Ta gospod se bo spo-
minjal morda, da takrat nismo še imeli ve-
like kapele v gimnazijskem poslopju. To so
uredili še le kasneje. Sedaj se daruje sv. maša
vsako nedeljo in vsaki praznik v isti kapeli.
Vsaki gimnazijalec naše vere je primoran
priti vsakikrat k maši. Pred leti pa ni bilo
tako, ampak smo morali prihajati k sveti
maši samo ob začetku in zvršetku šolskega
leta, na cesarjev imendan, na sv. Alojzija dan
in še nekatere druge dneve. Sv. maša se je
takrat darovala pri sv. Antonu starem, ali
pa — strmite — pri Armenih, torej
unijatih! Jaz sem bil parkrat pri sv. maši v
armenski unijatski cerkvi. Seveda nisem bil
sam, ampak bili so vsi gimnazijci naše vere,
naši profesorji veronauka, vsi semenišniki itd.
Mi smo celó peli pri sv. maši in najbrže
tudi gospod Košir, kajti znam, da je bil
dober pevec. Takrat torej je bilo
lepo, da smo zahajali k maši v armensko
cerkev, da so zahajali tudi naši duhovniki in
tisti, kateri so namenili posvetiti se duhov-
skemu stanu — sedaj pa ni več lepo —
sedaj je morda še celó velik greh! Kakó
to?!! Prosil bi pojasnila.

I. S. F.

Prejeli smo in objavljamo:

Uredništvu
periodičnega lista »Edinost«
v
Trstu.

Z ozirom na Vašo notico »Kaj je so-
delovanje« in »vpliv« v »Edinosti« z dne 16.
septembra t. l. in temeljem § 19. tiskovnega
zakona Vas vabim, da objavite v smislu na-
vedenega zakona sledeči popravek:

Ni res, da sem pri sestavljanju uredni-
škega programa za »Slovenko« koncem leta
1899 igral tisto ulogo, kakor jo igrajo na
sploh konceptni uradniki. V tem ko morajo
konceptni uradniki koncepirati, kar jim šef
ukaže, nisem jaz imel nobenega šefa in ako
bi bil hotel kdo na mojem načrtu kaj izpre-
minjati, bi bil lahko revociral svoj koncept,
česar uradnik ne more. — Ni res, da mi je
bilo dano naročilo, naj sestavim načrt pro-
grama, temveč me je sedanja urednica napro-
sila, naj to storim. — Ni res, da sem si do-
mišljal, da sem nekak »tajnik« »Slovenke« in
da sem to nekoč trdil; res pa je, da me je
sedanja urednica v nekem pismu z dne 3. de-
cembra 1899 iz Ljubljane naprosila, naj sto-
rim razne priprave za reformo »Slovenke« in
je pisala koncem pisma doslovno: »Prosim
Te, vpoštevaj vse moje današnje prošnje ter
mi potem o vsem poročaj — saj si tajnik
»Slov.«! Ako me je urednica v šali ali na
pol v šali imenovala tajnika »Slovenke«, ni-
sem se jaz tako imenoval. — Ni res, da sem
sklepal in tudi govoril, da bom pravzaprav
jaz šef-redakter »Slovenke«, temveč je res,
da nisem tega nikdar sklepal niti rekel. To-
rej tudi ni res, da me je živahna fantazija
predaleč zavela; ni res, da sem si zidal gra-
dove v oblakih in dosledno ni res, da so se
mi nenadoma podrli. Res pa je, da sem so-
deč po izjavah tedaj nastopajoče urednice mi-
slil, da bode »Slovenka« žensko glasilo, ki
bode res delovalo v naprednih, modernih ti-
rih, ki ne bode puščalo t. zv. krščanskega
nazora v ženskem vprašanju in ki ne bode
pri prvi priliki zatajilo tistih sotrudnikov, ka-
tere je uredništvo samo naprosilo za sodelo-
vanje. Res je, da sem se v tem zmotil, ni
pa res, da bi se mi bili s tem porušili kaki
gradovi v oblakih.

V Trstu, 18. septembra 1901.

Etbin Kristan.

Sv. Ivan, Vrdela 789.

Da je Gospod Etbin Kristan to pismo
lastnoročno podpisal potrjujejo

Franz Polla. Richard Trost.

Naši socialisti in socializem. Soci-
jalistično društvo in Trstu nam je doposlalo
včeraj zjutraj sledeče vabilo:

»Socijalistično društvo v Trstu priredi
jutri, v četrtek 19. t. m., ob 8. uri zvečer
javno predavanje v društvenih prostorih, ulica
Boschetto 3. Predmet predavanja je: »Kaj
je in kaj hoče socializem«.

Ker trdite, da smo mi lažisocialisti, vi
pa pravi socialisti, Vas vabimo, da pridete
na to predavanje in nas poučite o pravem
socializmu. S tem vabilom Vam bo zajam-
čena svoboda diskusije.

V Trstu, 18. septembra 1901.

Po nalogu odbora:

Kristan

t. č. predsednik.

Naše uredništvo se je tudi odzvalo temu valilu — in je na to javno predavanje poslalo svojega sodelavca, a ne za to, da bi sode druge poučeval o čemer si bodi, temveč da bi slišal odgovor na naše članke o socializmu, ki smo jih priobčevali v zadnjih številkah našega lista. Vsega vedni gospod Kristan, da si je sam žurnalista, ni vedel do sedaj, da imajo žurnalisti kolone v svojih časopisih, da zastopajo in branijo svoje nazore ter je zahteval, naj bi naš odposlanec tam, pred pripravanimi in fanatiziranimi sodrugi njegovi, pobijal njegove nazore. Njegova gospa soproga je seveda hotela, radi lepšega, tudi imeti svojo besedico in nam je povedala veliko resnice, da »Edinost« zato noče govoriti na javnih shodih, ker se potem tiska daje dosti lažje zavijati nego v govoru. To je zopet nekaj novega, klasičnega. O ne, spoštovana gospa: v pisani besedi je teže zavijati, nego v govorjenju. Govorjena beseda ubegava v isti hip in jo je težko kontrolirati. Pisana beseda pa ostaja na premišljeno razsojanje. Zlasti na priprostejših poslušalce vpliva govor v prvi vrsti se svojo dramatičnostjo, ali — ako hočete — teatralnostjo. To ve prav dobro tudi Vaš gospod soprog, ki se v najizdatnejši meri poslužuje tega sredstva, kadar hoče pokrivati pomanjkljivost svojih argumentov. Lepo, teatralno prednašanje govor se da izvrstno primerjati z našim igralko na odru; a pojdite jej blizu, oterite jej šminke, oblecite jo v navadno obleko in videli boste, kaj vam ostane! Pisana beseda pa je — kakor rečeno — podvržena kritiki vsakogar; ona nima gest; o njej se ne sliši razburjenega in hreščečega glasu in ne provzroča — glavobola. Ako bi ne bilo negalantno, bi spoštovano gospo opozorili na tisti rek: si tacuisses... Gospod Kristan nam je očital tudi, da v našem listu prodajamo limonado. Nam ne pristaja soditi, da-li je ta njegova trditev prava ali ne; ali z veliko večjo pravico bi očitali g. Kristanu, da svojim soprogom ponuja prehudo — žganje. Da-li je tisti, ki opaja ljudstvo, bodi fizično, bodi duševno, prijatelj ljudstva, o tem naj sodijo čitatelji sami, in o tem bi morali pričeti resno premišljati tudi isti Kristanovi privrženci. O da, tiste, ki so neprestano okoli njega, jih ima popolnoma v svoji oblasti, ker se s človekom, katerega se je fizično ali duševno upijalo, dosega lahko, kar se hoče. Zato pa je naša dolžnost skrbeti zato, da bo število omamljenih čim manjše. Angleži zanašajo med narode, katere hočejo podjarmiti, najhujša opojna sredstva.

Brezvestni agitatorji opijajo o času volitev svoje žrtve. Ali prijatelji ljudstva ne delajo tako. Kakor se proti popivanju ustanovljajo antialkoholna društva, tako in še veliko resnejše je treba nastopiti proti onim, ki nam narod moralno opajajo. Na tem duševnem antialkoholnem delovanju pomagati hočemo tudi mi po svojih močeh. Da ni naš namen opajati ljudstvo, nam je najbolj klasična priča isti gospod Kristan sam, ki pravi, da prodajamo — limonado. G. Kristan naj izvoli vzeti na znanje, da ga že še povabimo, in kmalo, v tem listu na čašo — limonado, ki pa, kar vse kaže, precej učinkuje na živce gospode socialističnih voditeljev.

Drobne vesti. Poskušeni samomor — za salo. 20 letni Anton S., stanujoči v ulici Barriera vecchia, ima svojo ljubico v ulici Coroneo št. 5. Sinoči pa, ko se nahajal pri njej, nastal je med njima mal ljubezenski prepriček. Mej tem je on izvlekel na tiho mal nožiček, se nekoliko ranil z njim na levo stran hrbta in se vrgel pred noge svoji ljubici. Na klic prestrašene deklice so prihiteli njeni stariši ter so začeli z vodo oblivati namišljenega mrtveca. Hiteli so tudi iskati zdravnika. In ta je prišel in pogledal ranjenca. A ker je našel na njem samo malo nepomembno rano, ga je oštel čemu da dela take neumnosti in neslane šale.

Poskušeni samomor. Tistemu mladencu, o katerem smo poročali že, kako se je nevarno ranil s samokresom v ulici Miramar, so izvlekli tri kroglice iz telesa in upanje je, da ozdravi.

Turek-begun. Predvčeršnjim je kapitan parnika »Neapolis« ovadil na tukajšnji policiji, da mu je ubegel njegov kurjač — Turk. No, Turka so pozneje dobili in ga izročili na parnik, ki je odplul še včeraj.

Potrehi letih. Včeraj je neki oficijal tukajšnje policije aretiriral nekega trgovskega agenta, ki je bil že pred tremi leti v Trstu svojem gospodarju poveril 2200 mark. Odveli so ga v zapore v ulici Tigor.

Aretovanje. Včeraj so aretirali trojico ptičkov ter so našli pri njih polna nedrja grozdja, katerega so ukradli v nekem magazinu v svobodni luki. Ti trije mladi uzmoviči so: Ivan F., stanujoči v ulici Rigutti, Antoa P., stanujoč v isti ulici in Stefan G., stanujoč v ulici Stadion. Nijednemu te lepe trojice ni nad 13 let. — Res, nadejalna tržaška mladina!

Dražbe premičnin. V soboto, dne 21. septem. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Fabio Severo 11, hišna oprava; ulica S. Marco 25, hišna oprava; Rojan 257, pisarniški predmeti in oprema v zalogi; ulica Chiozza 31, mobilije in mizarske klopi; ulica S. Sebastiano 2, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 18° 0. ob 2. uri popoldne 25° 0. C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.4. — Danes plima ob — predp. in ob 0.41 pop.; oseka ob — predpoludne in ob 9.55 popoldne.

Nedeljo v Lonjer! Rodoljubi! Ne pozabite, da je v nedeljo izlet »Sokola« v Lonjer, kjer bo veselica prirejena od tamošnjega konsumnega društva! Imeli bomo lep naroden praznik. Torej: v nedeljo popoldne vsi v Lonjer!

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Podgrada nam pišejo: Poročilo o veselici, ki so jo priredili naši dijaki dne 8. t. m., je bilo nekoliko pomanjkljivo in prosimo Vas, da je popolnite. Dopisnik namreč ni navel naslova kratke igre, ki jo je navlaš za to priliko prevel iz češčine gospod Fran Svetek. Igri je naslov: »Mikado«, ali »Ljubosumen soprog«. To igro sta uprav krasno odigrala že omenjeni g. Fran Svetek (mladi zdravnik) in gospica Nežika Gerbec (njegova soproga). Da si še le zadnji teden naprosena od prirediteljev, sta se izkazala uprav rutinirana igralca.

Vesti iz Kranjske.

* Za živinorejce. Deželni odbor kranjski bo oddajal meseca oktobra 1901 bibe plemenjake cikaste in sive pasme proti povračilu polovice nakupnih stroškov in sicer v prvi vrsti občinam, v drugi tudi zasebnim živinorejcem. Prošnje je vložiti do 6. oktobra 1901 deželnemu odboru v Ljubljani in vsaki prošnji je priložiti 20 kron, katere zapadejo, če bi prosilec ne hotel prevzeti odkazane ga mu bika.

* Povodenj. Iz Planine pišejo »Slovenec«: Povodenj je zalila našo dolino. Reka Unec je narasla na 230 cm. nad navadnim tokom. Jela je sicer zopet upadati, a zločesta delo je dovršeno. Kmetovalci imamo ogromno škodo pri otavi, paši in poljskih pridelkih. Vse je voda deloma uničila, deloma poblata. Zlasti prizadete so vasi Laze, Grčarjeve in Jakovica. Ako ne bo pomoči, preti lakota, kajti fižola, fermentina in krompirja bo manjkalo.

* Agenti za izseljevanje je vjela včeraj mestna policija ljubljanska na južnem kolodvoru. Ta slepar je v ljubljanski okolici vabil ljudi v Ameriko za družbo »La Ligare Americana« v Vidnu na Laškem.

Vesti iz Štajerske.

— Da, tega še manjka! »Slovenski Gospodar« pripoveduje, kako so v Planini tamošnji gasilec — sami domačini — minolo nedeljo guthajlali in prepevali nemške pesmi ter celo spuščali nemške govorancije. Potem vsikla mariborski list:

»Ako bi v nemškem trgu kje na Gornjem Štajerskem začeli nemški požarniki živio klicati in popevati slovenske pesmi, kaj bi rekli ljudje k temu? Narodne zavednosti in narodnega ponosa manjka še na Planini v veliki meri.«

Da, tega manjka, pa ne samo na Planini na Štajerskem, ampak povsodi med Slovenci. Ali nam se dozdeva, daje tega vedno manje, odkar dve stranki z vsem fanatizmom rešujeta narod pred pogubo — vsaka po svoje!

— Prva učenka na realki. Na mariborski realki se je dala vpisati gđ. Elza Glowačka, hčerka gospoda gimnazijskega ravnatelja.

— V Ljutomeru imajo najstarejšo šolo v deželi. Ljutomerčani so imeli šolo že

sredi 16. stoletja. Učni jezik na Fran Josipovi ljudski šoli je slovenski, nemščina pa je učni predmet v 2. 3. in 4. razredu.

Vesti iz Koroške.

Šolsko leto na Koroškem se pričinja s 3. novembrom, a zaključuje s 15. septembrom. — In sicer to z ozirom na pašo.

V znamenju krvi. Nemškutarski glasilec v Globasnici so dne 15. t. m. »blagoslovljali« svojo novo brizgalnico na posebno slovesen način: izzivali so slovenske može, rabili kamenje in nekega posestnika potokli do krvi. Seveda vse v večjo čast in slavno nemške kulture.

Tudi na Koroškem je — kakor posnemamo iz »Mira« — napravilo deževje veliko škodo na žitu in otavi. Vinogradi so močno trpeli.

Razne vesti.

Jan Kubelik pri papežu. Praška »Politik« piše o avdienci slavnega virtuozja Jana Kubelika pred sv. Očetom papežem. Na avdienci je rekel Lev XIII.: »Jaz vas poznam, dragi mi Kubelik, pod imenom »Il Paganini redivivo«. Kardinal Wassary je prosil za vas koturni križ reda sv. Jurija, ali zdite se mi premladi, pa sem ga odbil. Na to mi je rekel Wassary: »Kubelik je v resnici mlad na letih, ali kakor umetnik je mojster Božje milosti.« In odločil sem se le sedaj, da vam podelim to odlikovanje ter vam želim, da započeto pot nadaljujete na slavo svoje domovine in vzvišene umetnosti.« Konečno je sv. Oče papež izročil umetniku dva venca iz cvetlic s besedami: »Jeden za vas, a drugi za vašo mater, katero vi, kakor sem čul, zelo ljubite.« — Kakor tolmač je služil mons. Zapletal, ravnatelj češkega semenišča v Rimu.

Loterijske številke, izžrebane dne 18. septembra:

Brno	19	6	14	13	90
Liomost	72	73	4	22	62

Književnost in umetnost.

Paško Vučetić zapusti bodoči mesec naše mesto in se za dlje časa nastani v Rimu. Vsled tega mislim, da bo cenjenim čitateljem »Edinosti« ljubo, ako jih opozorim na jedno njegovih del, ki je sedaj izloženo v dobroznani prodajalnici g. Schollia-a (ulica Ponte rosso).

Ne gre tu za dogotovljeno sliko, temveč je le ščica mladega zdravnika dr. R. Vsejedno pa je zadet z umetniško točnostjo. Med milijonom ljudi najdeti se morda dva, ki sta si povsem slična, ker se jeden od drugega razlikuje — pravi Tolstoj — onim delom glave, ki človeka dela individuum — oči, jeden prst čela in dva prsta nosa. Jaz bi pridodal še nekaj, namreč da so v tem pogledu važna tudi usta, osobito ustnice — važnost, na katero se Vučetić, po mojem menenju, dovolj ozira v svojih portretih.

Jaz poznam onega mladega zdravnika kakih 10 let ter morem zatrditi, da je Vučetić mojstersko pogodil njegovo notranjost. Škoda, da ni ščica izdelana v popolno sliko, v kateri bi se mogli diviti tudi naravnemu izrazu žive kože, čela in obraza. Ali da se umemo: jaz ne zahtevam nikakor (kakor nekatere ženske), da mi slikar naslika točno tudi ovrtnik in suknjo....

Dr. T.

Brzobjavna poročila.

Pogreb Mac Kinleya.

CANTON 19. (B.) Danes je bil svečan pogreb Mac Kinleya. V njegovi hiši je bila kratka žalovalna slavnost. Potem so krsto prenesli v cerkev metodistov, kjer je Kinley običaval komunicirati. V sprevodu so bili predsednik Roosevelt in ministri. Generali in admirali so spremljali krsto.

Oproščenje od davka za delavska stanovanja.

DUNAJ 20. (B.) »Neues Wiener Tagblatt« javlja: Ministerstvo za notranje stvari izdeluje načrt zakona za prikladanje zaslanje državnega zbora, tiče se olajšav za poslanje z zdravimi in cenenimi stanovanji za delavce, mej tem tudi štirindvajsetletno oproščenje od davka.

Car na Francozskem.

PARIZ 19. (B.) Listi povdarjajo važnost zdravije, izrečenih v Vrtry, povdarjaje važ-

nost Francije in Rusije za ves svet in trdnost zveze med obema državama. »Figaro« pravi, da vojski Francije in Rusije »ti vojska Haaga (kjer je bila mirovna konferenca).

COMPIEGNE 20. (B.) Pisarna Havas javlja: Dosedaj ni bil določen še nikak program za danes. Sodi se, da bo za carsko dvojico dan počitka. Na večer je bil velik dinč, kateremu je sledila gala-predstava, prirejena visokima gostoma od predsednika Loubeta.

Dimnik se je podrl.

PRAGA 20. (B.) Glasom poročil iz Bronmova je v opekarni Pelly-a v Poliéu dne 17. t. m. dimnik, ki so ga še le sezidali in ki je dospel že do 29 metrov višine, podrl iz dosedaj nepoznatih vzrokov. O tem dogodku je ponesrečilo 8 oseb. 2 sti ubiti, 1 težko, druge lahko ranjeni.

Atentat na predsednika Loubeta.

DUNAJ 20. (B.) »Neue Freie Presse« javlja iz Pariza: Po noči se je streljalo na posebni vlak, odidši v Compiegne, zbok česar se je bil raznesel glas o atentatu na predsednika Loubeta. Krogla je predrila v kupé, kjer so bile osebe, povabljene od Loubeta. V vlaknu sta bila tudi policijski prefekt in kvestor zbornice poslancev, Guillemin. Sodi se, da je napadalec hotel streljati na oficijelni vlak sploh, da pokaže, da propaganda čina ne miruje.

Obsojen list.

BEROLIN 18. (P.) Tu izhajajoči list »Berliner Neueste Nachrichten«, ki prejema tudi dopise iz nemškega in avstrijskega ministerstva za vnanje stvari je v nekem članku svaril nemško časopisje pred današkim listom »Die Information«, ker da deluje proti trozvezi in je psoval urednika »Informacije«. Po skoro enoletnem zavlačevanju od strani tožene lista je bil urednik »Berliner Neueste Nachrichten« v drugi inštanči obsojen na denarno globo.

Vojna med Kolumbijo in Venezuelo.

CURACAO 19. (B.) Poroča se, da se je pri Rio Hacha bila bitka med kolumbijskimi vladnimi četami na jedni ter ustaši in venezuelanskimi četami na drugi strani. Kolumbijske vladne čete so popolnoma premagale svoje nasprotnike.

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANJ CENIK ZASTONI IN FRANKO

Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

V najem se odda

hiša in kréma z velikim hlevom, ležeča v Lokvi ob skladvneji cesti, eventualno neko liko zemljišča. Več se poizve pri uprav- »Edinosti«.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene.

VILJEM DALLA TORRE

v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)

— Moje pohištvo donese srečo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Ugodna prilika.

V ulici Nuova, nasproti lekarni Zanetti se nahaja velik izbor

NAOČNIKOV

v jeklu, niklu, zlatem aluminiju in srebru iz najslavnejših tovarov in periskopičnimi lečami od 25 novč. više.

Naočniki so zdravniško predpisani.

Moderne lorinje vdelane v želvino kost, dalnogledi za kopno, za pomorju in gledališče.

Termometri za mrzlico, barometri in povekševalne leče po ugodnih cenah.

Sprejemajo se poprave.

na milijone dam

rabi „Fecolin“. Vprašajte Vašega zdravnika, ako ni „Fecolin“ najboljši kozmetik za kožo, lasi in zobe. Najgrši obraz in najostudnejše roke zadobe takoj aristokratsko finost in obliko z rabo „Fecolina“. „Fecolin“ je angleško milo sestavljeno iz 42 žlahtnih in svežih zelišč. Jamčimo ga se s porabo „Fecolina“ popolnoma odpravijo gube na obrazu, kožni črvi, ogorenja, rudečice na nosu itd. „Fecolin“ je najboljšo sredstvo za čiščenje in vzdrževanje in olepšanje lasij, zabranjenje iste proti odpadanju, plešami in boleznim v glavi. „Fecolin“ je tudi najnaravnnejše in najboljšo sredstvo za čiščenje zob. Kdor redito rabi „Fecolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Vrne se takoj denar, ako bi „Fecolin“ ne imel popolnega uspeha. Cena komada 1 K 3 komadi 2.50 K, 6 komadov 4 K 12 komadov 7 K. Poština za 1 komad 20 st. od 3 nadalje 60 st. Povzetje 60 st. več. Glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38. I nadstr.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Od danes naprej se prodaje istrski teran po 32 novč., za na dom po 50 novč. liter. Rebula iz Brd po 32 novč. liter. Vinski očet po 12 novč. liter. Mrzle jedi v velikem izboru vedno pripravljene. Pivo I. vrste po 20 novč. liter. Na debelo po zelo ugodnih cenah.

Novo pekarno in sladničarno sem odprl v ulici Molin a vento, na ogli ulice dei Gradi Vsaki dan trikrat frišen kruh od 12 novč. za kilo naprej. Sladkarije, sladčice in razno drugo pecivo. Se sprejema domači kruh v peko. Priporočam se za obilen obisk: Ant. Palor.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/2 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnošno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 1/2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kakor v Zagreb, Arad, Bieltiz, Gablonz, Gradce Sibinj, Inmostu, Czevec, Ljubljano, Lince, Olomcu Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije. Izkaz vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjumi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogoji.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da e bni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb

Štefan Cruciatti

ornamentalni kamnosek

v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega marmorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Na prodaj.

Zaradi bolezni v družini se prodaja lep urejena trgovina. Ista se nahaja sredini mesta in je aktivna.

Naslov pove iz uljudnosti uredništvo »Edinosti«.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malih ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“

v Pregradi, Rogotee Slatina (Rohitsch-Saserbrun).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

Ivan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Najboljše

stiskalnice za grozdje

in OLJKE so naše stiskalnice najnovjšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno najboljšo delovanje, ki prekasa vse druge stiskalnice.

Najboljše avtomatične patentovane trtne brizgalnice proti peronosperi

„SYPHONIA“

ki delujejo same od sebe, ne da jih bilo treba goniti.

Avtomatična brizgalnica.

Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za mastiti in obirati grozdje, stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, živiljskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.

Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.

Slamoreznica, ročni mlini za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.

Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co

c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.

Dunaj, II./1. Taborstrasse št. 71

Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnami in pohvalnimi pismi.

Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.

Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsod. Kjer se nismo zastopani.

„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svoji zalogi obuvala za gospe, gospode in otroke, ki se nahajati v ulici Riborgo št. 25 in v Šklednju (Ščedna) št. 388 (na glavni cesti). Sprejema naročbe po meri in za poprave.

Bog i narod!

Peter Rehar, čevljarški mojster.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo al goudi brez-aq

Najbolja prevlaka za podove je Fernolendtov

bliščeči lak za podove

v četero nijansah za mehak les, ki pokrije vsako prejšno prevlako, se ne prilepi, se ga lahko opere in e trpežen. Za 10 m. zadostuje 1 kg. po 2 kroni v plehasti skatli.

Ces. in kralj. privilegirana

tovarna kemičnih izdelkov **ST. FERNOLENDT**

Zaloga:

Dunaj, VI Schulerstrasse št. 21 Ustanovljena 1832.

Razpošilja se tudi po poštne povzetju.

Nadaljne specialitete: pisalna in kopirna črnila nepremočljive masti za usnje, patentovano sredstvo za ohranjanje podplatov „Vandol“. Kovinska čistilna zmes, srebrne in zlate čistilna mila, laki za usnje in bronasti lak kakor tudi vsega sveta najbolje

leščilo (biks)

Cenik pošljem brezplačno poštne prosto

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbior raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2, nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Redka prilika!

300 komadov za samih Mk. 3.

Ena krasna dobro ideoča ura s 3 letnim jamstvom in lepo verižico; 1 krasna garnit, gumbov za srajce ovrtnik in manšete iz double zlata; 1 fina skatljica za cigare; 1 eleg. brušuro žepno ogledalo s finim glavnikom; 1 beleznica v angleškem platnu; 1 eleg. brošura igla za dame iz prima double zlata; 2 gumba od simili briljantov; 1 krasno pozlačen prstan z imitovanimi biseri za dame, ali gospode; 1 najboljša novčarka z usnja; 1 krasna špila za kravato se simili briljanti; 1 dobrodišeče milo; 20 angl. predmetov za dopisovanja in še 200 komadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno potrebni. Teh 300 predmetov za samih Mk. 3 z uro vred, ki sama toliko velja, razpošilja samo nekaj časa po povzetju.

Skladišče Opava (Šlesko).

Poštno predalo št. 15

Pri odjemu 2 zavrtkov dodam lep nož s 2 rezili brezplačno.

Kar ne ugaja, denar nazaj.

Remeljni v velikem izboru, bukove debal orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za stopnjice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderin št. 10.

JAKOB BAMBIČ

trgovca z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7. — Podružnica: Via Torrente 4

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijali, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega.

— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovs, otrobi. — Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. — Cenike razpošilja franko.

Priporoča se pri najsolidnejšem delu in o zmernih cenah.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo zavoda za kemično analizo, ovlaščena od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregotove kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vsu potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinejša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč,
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz Vise	34
Vino Opollo	38
Belo vino iz Vise	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Assicurazioni generali

V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavica in rezerva dne 31. decembra 1893. gld. 58,071.673-84

Premije za poterjati v naslednjih letih 30,541.700-64

Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. 169,929.625-03

Plačana povračila: a) v letu 1894. 9,737.614-48 b) od začetka društva do 31. decembra 1894. 292,401.706-51

Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančno pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 888/1 v lastnej hiši.